

Videli smo Shakespearjeve žaloigre na večjih odrih, in več kot enkrat smo bili priča, da je bil konec dejanja, ko je došel tragični moment do vrhunca, sprejet z burnim — smehom. Takrat smo to pripisovali nezrelosti in podivjanosti občinstva, sedaj smo drugzega mnenja. Kjer »Otella« igrajo tako, kakor so ga igrali pri nas, ni mogoče, da bi se završek dejanja spremljal s smehom.

Da se je gospod Ineman tudi v ulogi Jagovi odlikoval, kakor dosedaj še v vseh ulogah, ni treba poudarjati; pogodil je satanski značaj tega nečloveka vseskozi dobro. Vrla je bila tudi gospa Danilova kot Emilija. Tudi gospod Danilo kot Cassio ni bil slab. Samo v zadnjem dejanju se nam je videlo, da malo preravnodušno opazuje krvavo igro, ki se vrši okrog njega.

Razen tega so bile v gori omenjeni dobi še sledeče predstave:

Dne 23. februarja se je igrala v drugič »Precijoza«. Dne 8. marcija sta bili dve predstavi, ki sta obe izvrstno uspeli; popoldne se je pela opera »Janko in Metka«, zvečer pa se je igral zopet »Brat Martin«. Dne 19. marcija pa je prišel prvokrat v letošnji sezoni na oder »Čarostrelec«, ki pa se je radi neprimerne razdelitve posameznih ulog ponesrečil. Z.

Dva koncerta »Glasbene Matice« sta si sledila kratko drug za drugim dne 9. in 16. sušca t. l., rekli bi, kot generalne preskušnje pred ožjim občinstvom ljubljanskim za velika dva dobrodelna in zahvalna koncerta, katera je priredila »Glasbena Matica« dne 23. in 25. i. m. širjemu dunajskemu občinstvu. Dobri izid in vtisk ljubljanskih koncertev naj bi bila dobro znamenje za uspeh na Dunaju. In res, dala sta nam to zagotovilo. Znana železna pridnost dirigentova in neumornost pevcev, ki jima ni kmalu para, sta se združili ter delovali skoro pol leta, da brez odmora opilijo in izcizelirajo cele vrste manjših in večjih skladb in veliko Dvořákovovo balado »Mrtvaški ženin«. Kar se more od zhora zahtevati, to se je podalo: gibčnost in krasota tonov, enaka v vseh nijansah od najnežnejšega sotto voce do burnega ff; minucijozno fraziranje in deklamacija (vzbujala se nam je pač mestoma bojazen, da bode marsikdo, komur je jezik neznan, in ki sodi zgolj izza glasbenega stališča, oporekal, da sta fraziranje in deklamacija, formi v kvar, preminucijozna), povsem jasna in izrazita vokalizacija in pri tem popolna čistost intonacije — kaj naj si še boljšega želimo? Vse te vrline se uveljavijo pač najbolje v izključno vokalnih skladbah. Pričakovati je iz tega razloga, pa tudi vzpričo njih resnične velike glasbene krasote največjega uspeha od narodnih pesmi; vem, da so napravile enako kakor tudi Foersterjeva »Ljubica« na tukajšnje občinstvo najgloblji učinek.

V ostalem se nam ni treba baviti z nadrobnim razmotrovanjem posameznih številčk programa. Govorili smo o vseh že tačas, ko so se prvič izvajale, ter ocenili i poetično Fibichovo »Pomladansko romanco« i Dvořákovovo velikolepo balado »Mrtvaški ženin«.

Kot novo skladbo (vsaj za Ljubljano) nam je omeniti Smetanovo predigro k slavnostni glasbeni drami »Libuša«, grandiozno simfoniško pesem o Libuši in Přemyslu. Po fanfarah, označujočih sijaj knežjega dvora, se začuje nežni motiv Libuše; temu se pridruži ter z njim splava v celoto motiv Přemysla. Nov je bil tudi Ant. Brucknerja »Te Deum«. Bruckner, postaren mojster-organist, napreduje sveže in mladeniški brhko v prvih vrstah naprednjakov; kot komponista-umetnika ga je šteti med »mlade«. Z naiv-

nostjo in lahkoto svojega ustvarjanja temelji pač v stari dobi, piše pa z refleksijo, ki je značilna za privrženca najmlajših šol, a pri tem ga izpodbada njegov čudovito mladostni talent. Sicer pa ga nam njegov »Te Deum« ne kaže celega. Tu vidimo zgolj nabožnega modernega umetnika, ki se je uklonil s svojo umetnostjo pod velikolepo monotonsko liturgiško besedilo, da napiše v njega slogu mogočno cerkveno skladbo, ki je, kakor tekst sam, velikolepa in monotonska. Pogrešamo tu celega Brucknerja, to, česar ni pripuščal tekst: bogatost in raznoličnost mišljenja in ono eruptivno silo njegovih simfonij.

Omenjeno bodi še, da se je nam predstavila v Dvořakovi skladbi in Fibichovi »romanci« mlada novinka v umetnosti, gospodična Mira Devova, gojenka »Glasbene Matice«. Bodi konstatovano, da družbi gospica z zelo priključljivo zunanostjo (kar pri pevkinji ni odveč) zelo simpatičen in svež, mil glas, prav za prav glasek, kateremu se še ne prilegajo tragiški akcenti Dvořakovi in boj z razburkanimi valovi njegove orkestracije. Pri mirnejših mestih pa se je zelo ugodno pokazala njena dosti znamenita muzikalnost.

K. Hoffmeister.

»**Vstajenje Kristusovo**«. Ploskvorezba Alojzija Progarja. Minolo jesen je bila razstavljena v delavnici celovskega kamenoseka Fr. Voglerja visoka ploskvorezba (haute-relief), predločujoča »Kristusovo vstajenje«, katero je od kararskega marmorja izklesal Alojzij Progar, akademični podobar v Celovcu. Navedena vzvišenina se je potem vzdala na pročelje nagrobnega mavzoleja, katerega je dala postaviti grofica Egger umrlemu svojemu soprogu v Rottensteinu na Koroškem. Ker so o tem izrednem kiparskem proizvodu takrat jako pohvalno pisale nemške novine celovške ter so po njih prinesli izvestja tudi nekateri časopisi slovenski, si dovolimo o njem izpregovoriti tudi mi nekoliko opisujočih besed. V to svrhu pa nam je predstaviti svojim čitateljem najprej stvaritelja omenjenega umotvora.

Alojzij Progar se je porodil dne 30. oktobra l. 1857. v Dolenji vasi, v fari mirnopoški na Dolenjskem. Prvotni pouk v kiparstvu si je prisvojil pri Jerneju Jerebu, cerkvenem podobarju v Metliki, h kateremu ga je bil dal oče na prigovarjanje tedanjega župnika Antona Mlakarja; le-ta je bil namreč često naletel čilega dečka na paši, rezljajočega raznovrstne podobice. Dovršivši pri tem mojstru zakonito število učnih let, je bil Progar za podobarskega pomočnika pri Franju Zajcu v Ljubljani, pri Franju Ozbiču v Celovcu in pri nekem akademičnem kiparju v Monakovem. In tam zunaj, v »Atenah ob Izari«, se je vzbudila tudi našemu rojaku neugasna želja po sistematični izobrazbi v kipotvorstvu. Toda ker mu je nedostajalo zasebnega imetja in se mu tudi ni bilo nadejati kake tuje pomoči, se je vrnil v Celovec k Fr. Ozbiču. Ta ga je poslal na cerkveno delo v Silbereg, kjer se je seznanil z ondotnim grajščakom, baronom Rihardom Sterneckom, nečakom admirala Sternecka, sedanjega poveljnika naše vojne mornarnice. Imenovani grajščak je prihajal namreč večkrat ogledovat, kako kaj napreduje restavracijsko delo v njegovi cerkvi, in pri tem je izpraševal marljivega podobarja blagohotno: od kod da je, kje in koliko se je učil, ter kaj in kako misli o svoji bodočnosti. Le-ta mu opiše svoje življenje ter mu zaupno razodene tudi svoje hrepenenje po sistematičnih, višjih naukih v izvoljeni umetnosti. In glejte! Ko je do-